

CESTOLA NA CACHOLA

ECONOMÍA SOCIAL DESDE A PINTURA

0 país das mil iniciativas

Editorial Unha voz clama no deserto

Non é a de Xoán Bautista, senón a de Santiago Agrelo, un galego que é bispo de Tánxer, no norte de África.

É una das poucas voces claras, que fai efectivo e concreto algo do moito que poderían inspirar as palabras de Francisco. Agrelo fala claro: O que pasou é inaceptable.

A imaxe de forzas da Guarda Civil disparando pelotas de goma a inmigrantes que mal nadaban para acadar a costa é, de seu, repugnante. Que a estas horas non se producise a dimisión de ningún responsable de dar a orde, só se concibe nun estado ferido de corrupción, con altos cargos que maquillan ou falsean o currículo porque que non teñen máis mérito que o servilismo e a incapacidade. (Nin outra alternativa laboral que o paro ou o consello de administración dunha compañía eléctrica.)

A liña de 13 TV é antievanxélica, por non dicir, simplemente, deshumanizada

É, ademais, unha inmoralidade de vulto que se xustifique todo, con quince cadáveres na area. Que se faga por persoas que son publicamente coñecidas como católicos –do Opus Dei, máis en concreto–, podería explicar algo as cousas para moitos (dada a pésima cotización das marcas), ou completar o cadro do escándalo para outros.

O bispo Agrelo di o evidente, aínda que o evidente se perverte e falsea nos medios e nas comparecencias. Pero Agrelo dá un paso máis, porque acaba de falar claro sobre o tratamento inhumano que a esta noticia lle dá a triste 13TV, unha canle dos bispos, coñecida polas súas nostalxias nacional-católica. Agrelo di máis: “*A Conferencia episcopal non pode permitir que alguén pense que esa é a súa maneira de ver os emigrantes*”

Efectivamente o tratamento da televisión dos bispos, aproveitando a circunstancia das mortes a poucos metros da praia de Ceuta, foi o de identificar a inmigración como delincuencia e como foco de problemas sociais, de converter ás vítimas en culpables e restarlle gravidade a unha acción infame.

Di Santiago Agrelo no seu perfil de Facebook: “*Temos un problema: con razón ou sen ela, 13 TV é unha televisión considerada da Igrexa. ...A liña da canle é antievanxélica, por non cualificala de simplemente de deshumanizada, e a CEE non pode permitirse que alguén pense que esa é a súa maneira de ver os emigrantes e de facerlle fronte aos seus problemas*”

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Veño de traballar cos rapaces temas de sexismo para un debate de competición. Investigar con eles sempre dá moi boas experiencias, e neste caso empezamos a falar sobre a presenza do tema na publicidade. Vimos un desodorizante como Axe, que segue vendendo á conta dunhas campañas

totalmente machistas, que rozan o surrealista. Pero tamén chegamos a cousas que paga a pena admirar, como as campañas de Dove. Esta marca lanza as súas campañas para as mulleres reais e incide na idea de que todas as mulleres son fermosas.

Vendo estes vídeos, pensaba que realmente non era para tanto e que Dove facía unha campaña como calquera outro pensando en vender produtos. Pero cheguei a unha curtametraxe de-

les que me pareceu moi positiva. Polo visto, facían un experimento no cal lle pedían a unha persoa que se describise mentres un debuxante facía o seu retrato segundo os seus datos. Posteriormente, un descoñecido describía esa persoa e o mesmo debuxante facía outro retrato segundo os datos aportados. A diferenza era moi rechamante. A visión dos descoñecidos era moito máis positiva cá dun mesmo. Se queres ver o vídeo, busca en youtube “Dove selfies”.

Temos que aprender a querernos e valorarnos. Se perdésemos menos tempo tratando de cambiar o que en nós é defectuoso e loitásemos por valorar todo o fermoso que temos, seríamos moito máis felices e o mundo moito máis bonito. Agora fai o teu retrato.

☐ fat?

☐ fit?

Does true beauty only squeeze into size 8? Join the beauty debate.

campaignforrealbeauty.co.uk

1

3

2

4

A peneira

1

A Xunta proclama o Ano da Parálise Cerebral ao tempo que prexudica a 5.500 galeg@s que a sofren, privándoos do 065 progresivamente. Así lles pasa aos 42 usuarios de Amencer en Pontevedra. Fademga (42 entidades e **4.000 DISCAPACIDAD@S**) organiza un curso en Vigo de "Autodeterminación de persoas con discapacidade intelectual" (981519650).

2

A primeira **FOLGA XERAL** galega tivo lugar o 30 e 31 de maio de 1901. Fora convocada polos obreiros e consumeiros da Coruña e acabou con 8 mortos. Mobilizou todas as actividades, castigadas pola suba dos prezos que estaban a soterrar a poboación na miseria, machucada pola inactividade do porto por causa da perda de Cuba e outras colonias.

3

A MULLER TRABALLADORA multiplícase nas granxas ecolóxicas. En Tanquián, na Ribeira Sacra, a alemá Fohring, dende hai 20 anos, atrae ducias de persoas de todo o planeta na tempada de Tuta Fruta: marmelos, zumes e outros produtos nun xardín de froiteiras. Asemade, reduce a emigración na zona.

4

O 10, "Día da clase **OBREIRA**", lembramos a morte de Amador e Daniel nun Ferrol que perdeu en 30 anos, 20.000 habitantes e que conta con máis paro (33%) ca emprego (32). En 10 anos a produción industrial galega baixou un 28%, destruíronse 35.000 empregos e só en Vigo desapareceu o 60% do tecido industrial.

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

Celébranse eleccións en **COLOMBIA**, o 9, onde viven 896 galeg@s. Entre nós conviven 8129 colombian@s, preocupados pola corrupción e violencia xerada polo estado e o exército no seu país: espían aos negociadores da paz, e executan civís disfrazándoos de guerrilleiros capturados en combates.

6

A Eira da Xoana convidanos a harmonizar a vida coas estacións e, na primavera, convidanos ao **ATURUXO Á TERRA**. Falamos da I Feira das Artes e as Letras, o 22. Preparárona co "día do namoro" onde os nen@s escolleron a árbore para mandala á Eira, para que no Aturuxo os creadores lle fagan unha poesía ou pintura.

7

A Ría de Ferrol non só perde persoas e traballo; tamén desapareceron **2000** especies mariñas dende 1974. Non só se derruba o casco vello e se verten as augas fecais na ría, malia que os eurodiputados o neguen: algunhas depuradoras están en mal estado ou sen funcionar.

8

Os neandertais carnívoros tamén comían **PLANTAS** coma a camomila ou macela, remedios que nós rexeitamos no saco de malas herbas. Mentres, os celtas veneraban sabugueiros ou bieiteiros, e coas canas protexíanse dos males... Na foto, Sandra, Sonsoles e Alba investigan efectos antitumorais nalgúns especies.

☼ 27891 CERO (Lugo)
Teléf.: 982 - 55 78 41 - Fax 982 - 55 78 04
e-mail: sargadelos@sargadelos.com

☼ O CASTRO DE SAMOEDO
15168 Sada (A Coruña)
Teléf.: 981 - 02 09 37/62 02 00
Fax: 981 - 62 38 04
e-mail: ocastro@sargadelos.com

☼ Rúa Nova, 16
15705 SANTIAGO DE COMPOSTELA
Teléf.: 981 - 58 19 05 - Fax 981 - 58 58 88
e-mail: galeriasantiago@sargadelos.com

☼ Rebl, 56
15003 A CORUÑA
Teléf.: 981 - 22 26 04 - Fax 981 - 22 26 04
e-mail: galeriacoruna@sargadelos.com

☼ Provença, 274 - 276
08008 BARCELONA
Teléf.: 93 - 215 03 68 - Fax 93 - 215 01 79
e-mail: galeriabarcelona@sargadelos.com

☼ Conde Aranda, 2
28001 MADRID
Teléf.: 91 - 310 48 30 - Fax 91 - 310 48 30
e-mail: galcriamadrid@sargadelos.com

 **GALERIAS
SARGADELOS**

☼ Habana, 12
32003 OURENSE
Teléf.: 988 - 37 09 26 - Fax 988 - 37 09 28

☼ Rubalcava, 30 - 32
15402 FERROL
Teléf.: 981 - 35 37 14 - Fax 981 - 35 37 16
e-mail: ferrol@sargadelos.com

☼ Pza. Sto. Domingo
27001 LUGO
Teléf.: 982 - 22 78 04 - Fax 982 - 24 49 13
e-mail: sargadeloslugo@terra.es

☼ Urzáiz, 17
36201 VIGO
Teléf.: 986 - 22 00 50 - Fax 986 - 22 04 74
e-mail: info@galeriasargadelos.com

☼ Oliva, 24
36001 PONTEVEDRA
Teléf.: 986 - 85 25 84 - Fax 986 - 85 79 18

☼ Pza. de España, 2
27400 MONFORTE DE LEMOS
Teléf.: 982 - 40 26 57 - Fax 982 - 41 60 33
curgal@curgal.com

☼ Conde de Fenosa, 38
32300 O BARCO DE VALDEORRAS
Teléf.: 988 - 32 05 86

☼ Rúa Castelao, 52
36980 O GROVE
Teléf.: 986 - 73 09 68 - Fax 986 - 73 23 34
espiroide@yahoo.com

☼ Calvo Sotelo, 8
36580 A ESTRADA
Teléf.: 986 - 57 52 46 - Fax 986 - 57 02 94
sargadelos@astrada.com

Política Ideoloxía ou prexuízo?

Pedro Pedrouzo Devesa

óigame, compay, no deje el camino por coger la vereda (cantando)

“Mientras exista una clase inferior, pertencerei a ela. Mientras haxa un elemento criminal, estarei feito del. Mientras permaneza un alma en prisión, non serei libre”

Eugene Victor Debs (1855-1926)

A nova dereita matou a ideoloxía e a esquerda converteuna en prexuízo. Tradicionalmente a incoherencia foi un campo abonado á esquerda. Practicamente é imposible ser de dereitas e ser incoherente. Non existe tal situación. Alguén pragmático, individualista e amante do diñeiro e da vida cómoda, teno difícil se quere ser incoherente. Pode ter mala sorte, e non conseguilo, pero non será por falta de gañas. Pode ser algo máis complicado para un conservador, a á ideolóxica da dereita, pero tampouco en demasía. As apostas polo pasado soen ser baza gañadora, e terá complicado ser incoherente quen non queira cambiar o status quo.

Pero, que pasa na á esquerda da política? Eido inconformista por definición, ser de esquerdas supón ter de compañeiro o malestar polas oportunidades perdidas. A esquerda flota na amargura do que podería ser e non é. E hai tantas amarguras como utopías (im)posibles. Ten significado esa antítese? Na esquerda ten algo máis que significado, é a súa esencia.

E por que digo que a esquerda converteu a ideoloxía en prexuízo? Porque converteu o medio en fin, converteu as persoas en militantes sacralizando os medios que pasaron a ser a proba irrefutable da pureza ideolóxica. Hai moitos camiños para chegar ao horizonte que pretende a esquerda e que letanicamente cómpre repetir: liberdade (impulso vital que deixamos nos roubaran os neocon), igualdade (como contrato social), e fraternidade (como cemento social). Pero demasiadas esquerdas se aferran a cadanseus camiños trazados outrora, prexuízos que non ideoloxías que encorsetan e en vez de “*dialecticar*” coa realidade. Por algo os movementos sociais os fagocitaron nas últimas eleccións galegas.

O enorme potencial político da esquerda convértese nun gran hándicap cando non é quen de estar á altura das expectativas, por definición grandes, como se desprende da fantástica frase do sindicalista americano Debs.

Somos de esquerda? Si, pero de cal esquerda? Tan plural coma o cristianismo, o político da esquerda non quere oír, quere predicar, quere diagnosticar sen explorar. Ese é o humus no que se cría. A esquerda opina. A esquerda enfáda-se. A dereita gaña.

O peto común Chamadas perdidas

Teresa Souto

Soa un móbil. Número descoñecido. Non adoito coller cando non sei quen chama, pero insiste novamente; así, ata media ducia de veces. Corto a chamada farto do insistente e molesto son. Tras unha breve pausa, volve soar e opto por apagalo... Ao día seguinte acéndoo e axiña se atega a pantalla de chamadas perdidas. Semella que non deixou de chamar en toda a noite. Inquedo ante o abafante número de intentos, decido tomar a iniciativa. Hai liña e cada son aumenta o meu grao de ansiedade. Non colle. Fágome preguntas, preocúpome. Chamo unha e outra vez pero agora as chamadas non esgotan os sons. Non pode ser, se tanto insistiu chamando. Fago unha pausa e decido poñerme a traballar e non perder máis tempo co teléfono. Pero pódeme a curiosidade e volvo co teléfono outra vez. Chamo a un destinatario "apagado ou fóra de cobertura". Escoitarei esta frase centos de veces durante a noite, ao día seguinte; tamén unha semana despois; un mes; un ano...

Cada día algo novo e descoñecido está chamando ás nosas vidas. Escoitamos, pero non queremos coller. Incluso non chegamos a escoitar a duración da chamada. Imos apagándonos e, finalmente, desconectamos e perdemos o interese. Medo ao descoñecido, a non saber responder. Desconfianza? Tal vez. O certo é que sempre chega un momento de reflexión, de pensar naquilo que deixamos pasar, de retomar aquelas cousas pendentes. Entón botamos a vista atrás e vemos esvaecer centos de posibilidades en forma de chamada perdida, decatámonos do pouco que arriscamos nun contexto onde soamente erguen o vo aqueles intrépidos que se amosan dispoñibles permanentemente. A crise que vivimos non se lle combate soamente con axustes económicos; moito menos coa palabra "imposible". Agocharche fronte a ela, sumirse na resignación, des-implicarse, des-ligarse, des-motivarse, des-valorarse, des-conectarse, á fin, supón apagar as chamadas da vida e as oportunidades que conleva. Agrandar o inimigo "crise". Vémolo no decrecente número de asociacións e colectivos sociais e culturais; no inexistente tecido que aposta por unha rede de ilusións que recobre os valores dunha comunidade. Nesa rede collemos **todos**, pero hai que atender ás chamadas do corazón e manter unha apaixonada conversa con el. Non somos nada sen paixón. Chega a Coresma. Durante 40 días soará o teléfono. Até o 13 de abril recibirás continuas chamadas. Tes a liberdade para premer o botón verde ou ficar apagado ou fóra de cobertura.

O CARRABOXO por ROBERTO LOIS

Entrevista Contra a crise, autoxestión

Manuel Adame

Nome: Cestola na cachola
Quen son? Unha cooperativa sen ánimo de lucro formado por tres persoas
Onde están? Na web www.cestola-nacachola.org
Que fan? Ilustración, pintura, muralismo, obradoiros, charlas...

UN PROXECTO DE AUTOXESTIÓN SOCIOCULTURAL: CESTOLA NA CACHOLA, S. Coop. Galega

Que é Cestola na Cachola?

Cestola na Cachola, S. Coop. Galega é un proxecto de autoemprego colectivo sen ánimo de lucro, formado por un grupo de tres persoas que vimos de traballar nos eidos da ilustración, a pintura e o muralismo (Xoana Almar e Miguel Peralta) e tamén moi enredadas en movementos sociais e entidades de economía social e solidaria galega (Raquel Doallo). Nace formalmente como cooperativa en setembro de 2013.

Que servizos e actividades desenvolvedes en Cestola na Cachola?

No eido da pintura ofrecemos murais, reproducións de cadros e ilustracións. Contamos con varios libros publicados, principalmente coa editorial galega Triqueta Verde: o último deles, *Chímpate, Pepa!*, baséase na historia dun corvo mariño femia chamada Pepa que vive nas Illas Cíes e está enmarcada nun proxecto de divulgación e protección da flora e fauna das Illas Atlánticas.

Os murais son tamén unha das nosas liñas de traballo máis importantes: realizamos *murais por encargo* para empresas, particulares e administracións públicas.

Traballamos ademais unha liña de moda ética como estratexia de promoción do consumo responsable. En Galicia non hai apenas alternativas de acceso a roupa e complementos

cunha garantía de respecto aos dereitos das persoas traballadoras das fábricas téxtiles, tecidos ecolóxicos, segunda man de boa calidade... En parte, foi esa unha das causas de querer desenvolver este proxecto, xa que nós mesmas como consumidoras atopámonos cunha alta dificultade á hora de consumir roupa de xeito responsable. O que facemos é serigrafar os nosos deseños sobre prendas producidas baixo criterios de comercio xusto, así como promovermos a reutilización da roupa (segunda man).

Estamos en contacto con entidades que xa levan tempo traballando nesta liña. En xaneiro iniciaremos a nosa participación nun proxecto formativo co que se persegue crear unha rede de colaboración e traballo no campo da moda ética en Galicia. Certamente é un sector moi castigado polas consecuencias do sistema capitalista e é preciso darlle unha volta ao mercado téxtil no noso territorio. Por agora e previamente ás *perigosas* rebaixas de xaneiro, nós estamos xa lanzando algunhas novidades de moda ética na nosa tenda *online* e puntos de venda. No eido da sensibilización, en Cestola na Cachola ofrecemos obradoiros e charlas de formación e divulgación arredor da economía social e solidaria, o cooperativismo e o consumo responsable.

Por que os murais son unha liña tan importante en Cestola na Cachola?

O mural achega outra dimensión e lectura aos espazos, é un medio de expresión moi forte e interesante que permite unha experimentación de formas, texturas, técnicas e cores

infinita. Levamos anos traballando cunha estética propia que vai evolucionando en cada obra e que busca adaptarse aos ámbitos no que se desenvolve. Gústannos especialmente os murais na rúa porque as posibilidades de xogo e experimentación son mais amplas. Ademais, é un orgullo poder levar as nosas obras aos espazos comúns da cidadanía.

Por que escollestes o nome Cestola na Cachola?

“Pousar a cestola na cachola” é precisamente a reflexión que buscamos a través de todo o que facemos: consumir dun xeito responsable, mostrar o cooperativismo como alternativa ao capitalismo... Por iso temos unha liña de moda ética, por iso cremos no

mural como unha maneira de revitalizar as nosas rúas... e por iso nos chamamos Cestola na Cachola. Tamén pensabamos que era preciso atopar un nome que achegase certos conceptos dun xeito próximo e sinxelo. E o noso “logo”, unha muller galega cunha cesta na cabeza, dá unha idea bastante clara tamén dos nosos valores, comprometidos co rural, o empoderamento das mulleres, a mestura da modernidade e a tradición...

A que tipo de público vos dirixides?

A un dobre “público obxectivo”: por un lado, ás persoas sensibilizadas na importancia de consumir *con cachola* para ofrecer unha opción atractiva e coherente coas súas necesidades de consumo de arte e roupa; por outro, á cidadanía en xeral, nun obxectivo de sensibilización en valores para promovermos a economía social e o consumo responsable.

Na vosa páxina web explicades a vosa elección de serdes unha empresa constituída como sociedade cooperativa sen ánimo de lucro...

Si, foi unha elección que forma parte da propia filosofía de Cestola na Cachola. O activismo en diversas entidades sociais levounos dun xeito natural a constituírmos a nosa empresa baixo a fórmula cooperativa, nun momento no que o traballo por conta allea en Galicia non nos permitía desenvolver un proxecto coma o noso e tendo especial interese por manter unha metodoloxía de traballo colectiva, democrática e igualitaria. Somos unha cooperativa de traballo asociado, o cal significa que as persoas socias (propietarias) da sociedade, tamén traballamos nela, dando lugar a un duplo rol que nos fai implicar máis no desenvolvemento dos obxectivos da cooperativa. Estes obxectivos parten de crear un posto de emprego digno para as persoas socias, máis aló do enriquecemento particular: somos unha cooperativa sen ánimo de

lucro xa que o noso obxecto social é promover os valores do consumo responsable e a economía social e solidaria entre a cidadanía galega.

Como traballa o equipo de Cestola na Cachola?

Non temos un espazo propio físico aberto ao público senón que traballamos con ferramentas como a tenda *online* e a través de espazos como feiras, encontros afíns e os nosos puntos de venda (en Panxea, Compostela; e en Ultra_Alimento, Lalín)... Se temos un encargo dun mural ou un deseño, desenvolvemos o proxecto en colaboración cos/as clientes/as para atopar a imaxe adecuada e tras isto podemos pasar varios días pintando. Na liña téxtil traballamos en colaboración co estudo de serigrafía DoParaná en Compostela, e recentemente coa cooperativa Pegadas, S. Coop. Galega de A Coruña.

Traballades só en Galicia? Con que redes colaborades?

Principalmente, traballamos en Galicia. Cestola na Cachola é un proxecto itinerante centrado na difusión no territorio aínda que con previsións de colaborar con redes de máis espazos. Temos previsto participar no Círculo

de Belas Artes no Encontro Internacional de Xestión Cultural organizado pola Fundación Contemporánea, xa que somos un dos 10 proxectos seleccionados no concurso Premios 10x10 de emprendemento cultural. En Galicia, no curto prazo, unirémonos a outras redes de xeito máis formal especialmente arredor da economía social e solidaria e as finanzas éticas e, por suposto, nos eidos da ilustración, o muralismo e a pintura.

Como iniciativa de autoxestión, que aprendestes neste curto tempo de andaina como cooperativa?

Aprendemos que pensar en colectivo facilita, tamén para as iniciativas de autoemprego, unha constante mellora das mesma. A única maneira de crearmos conciencia crítica é traballando en colectivo, por tanto a ferramenta da empresa cooperativa é o noso gran descubrimento do 2013. Estamos felices e co convencemento de que o 2014 será un bo ano para a nosa cooperativa.

Máis información:

www.cestolanacachola.org

Email: info@cestolanacachola.org

Tfno: 679 34 25 62

Honrizonte universal

Victorino Pérez

A miña experiencia relixiosa: cristiá, pero radicalmente aberta ao universo de fes e relixións⁽¹⁾

Os que me coñecen de hai tempo saben da miña paixón relixiosa e da miña aposta interrelixiosa, acentuada nos últimos lustros. Adianto aquí unhas páxinas de confesión persoal que forman parte dun libro de próxima aparición. Paréceme que ultimamente está pouco claro tanto o asunto da identidade cristiá, coma o que significa un diálogo interrelixioso honesto, que non caia no sincretismo, un “esperanto ecuménico” que significaría a morte da riqueza das distintas relixións.

Unha experiencia persoal

Semella que, ás veces, o ser *cristián* estea, efectivamente, pouco claro, fóra dos ámbitos máis conservadores, e nestes, daquela maneira...; eu diría que moitas veces aparece tan difuso e indefinido, que resulta máis ben ambiguo. Vou falar de ambas cousas en dúas entregas, que recollen o remate do libro: esta primeira máis referida á miña identidade cristiá, e unha segunda referida a esa apertura honesta ás outras relixións.

Son un *homo religiosus* confeso; a miña experiencia relixiosa e a miña fe manifesta é, ante todo, a cristiá, pero aberta ao diálogo co universo de fes e relixións que manifestan a grandeza do Misterio e da riqueza da busca deste Misterio por parte dos seres humanos ao longo da súa historia; dentro de si mesmos e no cosmos que nos rodea. Nacín dentro da fe cristiá; funa asumindo desde a miña infan-

o Cristo, como Mestre e Salvador/Liberador; e quero ser cada día un discípulo que fundamenta a súa fe no *kerigma*: Xesús de Nazaré é o Cristo, o Fillo de Deus, o Salvador. Como é bastante sabido, os primeiros cristiáns sintetizábano sabiamente no símbolo do peixe, tomando as letras do seu nome en grego coma un acróstico: *ἰχθὺς* (*Xesús* [de Nazaré], o *Cristo*, *Fillo de Dios* e *Salvador*[da Humanidade]).

(ι) IESUS

(χ) CRISTOS

(θ) TEOS

(υ) UIUS

(ς) SOTERIOR

Porque Xesús de Nazaré non só é para min un persoeiro histórico, o que máis admiro, e un gran mestre, o meirande; senón que é o Cristo, o Enmanuel, o Deus connosco. Coma os primeiros cristiáns, creo profundamente

Xesús, o meu Señor, é patrimonio de todos os homes e mulleres e de todas as relixións

cia, mocidade e idade adulta, e sigo sendo, conscientemente, da tradición católica; a pesar dos escándalos da miña Igrexa, e a pesar da miña inconsecuencia e do meu pecado.

Que entendo por ser “cristián”?

Alén de que o amor o engloba todo, son cristián porque teño a Xesús,

que “Xesús é o Señor”. O Señor da miña vida e o Señor de todo; do que se ve e do que non se ve, que ilumina todo, especialmente o sen sentido e a morte. Señor por riba de poderes políticos e civís, eclesiásticos e relixiosos desta ou aquela relixión. Romanos 8, 35 é un dos textos que máis teño meditado, rezado, predicado e tenta-

¹ La búsqueda de la armonía en la diversidad. El diálogo ecuménico e interreligioso desde el Concilio Vaticano II, Editorial Verbo Divino.

do vivir: “Quen nos pode arredar do amor de Cristo? A tribulación, a angustia, a persecución, a fame, a nudez, o perigo, ou a espada?” A paixón por Xesús Cristo –adhesión á súa persoa, á súa causa, a “boa nova” da chegada do Reino- acompañoume toda a miña vida, tentando enraizar nel o meu camiño existencial. El é para min o modelo de ser humano a imaxe de Deus; é a imaxe visible do Deus invisible, o Liberador, o Mediador, a conxunción da Divindade e a Humanidade, a comunión do Ceo e a Terra. El é un co Un, como estamos chamados a ser tamén nós; esa vivencia *teándrica* que estamos chamados a experimentar nós, contraditorios homes e mulleres, pero... sen esquecer que nós estamos *en proceso* e só nel *está* “a plenitude da Divindade”, como repite Paulo. Con Raimon Panikkar –ben coñecido dos que me coñecen-, William Johnston –alguén que soubo tamén vivir intensamente a súa experiencia e identidade cristiá en contacto con outras relixións, particularmente co budhismo- e outros moitos, creo profundamente que Xesús, o meu Señor, “é patrimonio de todos os homes e mulleres e de todas as relixións; ningunha das cales, nin sequera o cristianismo, pode pretender comprender a insondable riqueza de Cristo” (*El ojo interior del amor*).

A experiencia de comunicación cun Deus persoal e a miña fe cristiá está constantemente ante min, humilde e agradecidamente. Esta fe non é “ambiguamente” cristiá, nin é sincrética, aínda que estea sempre aberta nunha constante busca. Cada día busco realizar esta experiencia de encontro con Deus, cos irmáns/ás e co mundo nunha oración que fago preferentemente ante unha icona do Cristo e con sinxelas técnicas de meditación; e tamén nos sacramentos, sobre todo na eucaristía. A eucaristía é para min o símbolo excepcional da *conxunción*

non-dual entre materia e Espírito, do *misterium coniunctionis* de Deus, o ser Humano e o Mundo; o *sacramento da non-dualidade*, da conxunción entre caridade/amor e adoración da presenza de Cristo, o Cristo cósmico, que está en conexión non-dual co Deus trinitario, participando completamente na vida divina. Na Eucaristía tento vivir a mesma vida trinitaria de Deus, o “permanecede *en min*” (Xn 15,4), comezando xa a realización do “ceo novo e a terra nova”, que me leva a un compromiso fraterno e ecolóxico... Por iso sufro tanto coa trivialización ritualista coma coa redución ética da eucaristía a palabra e compromiso social.

Nas escola dos grandes mestres

Mestres como Teilhard de Chardin, Raimon Panikkar, Henry Le Saux e outros foron unha gran axuda neste camiño nas últimas décadas. Para Teilhard, a eucaristía prolonga a encarnación e fai perenne a religación de Cristo cos elementos cósmicos; o pan e o viño insírense na materia de todo o universo, que se transforma en ofrenda para ser o corpo cósmico de Cristo (*Como yo creo*). Para Panikkar, a eucaristía é a continuación da encarnación e

Pero, ao mesmo tempo, sei que Deus/a Divindade é sempre meirande que o meu Deus orante, o meu Deus persoal e o da miña Igrexa, aínda que estea fondamente en min e sexa a miña realidade máis fonda (“Iso es ti”). E as miñas crenzas non son en absoluto un obstáculo para recoñecer e achegarme á sabedoría e a realidade sal-

Esta fe non é “ambiguamente cristiá”, nin sincrética, pero está en constante busca

permítenos falar dunha encarnación cotinua (*La plenitud del hombre*). En fin, para o monxe cristián-hinduista Le Saux, a eucaristía é o sacramento por excelencia do *espertar*; por iso, é o centro da vida da Igrexa e o centro da vida cósmica (a creación agarda a súa realización plena na eucaristía); sacramento da non-dualidade e perfecta expresión da experiencia do ser (*La montée au fond du Coeur*).

vífica das outras relixións, aceptando a necesidade de aprender delas nun diálogo auténtico: un *diálogo-dialóxico* e un diálogo *inter/intra-religioso* coas distintas tradicións e identidades relixiosas e as distintas espiritualidades maduramente coñecidas e asumidas; pero non desde a ambigüidade e a confusión, que marcan moitas veces o noso convulso mundo moderno e postmoderno. Pero disto falarei na segunda entrega.

Letras Galegas *Aínda Penélope, no poeta Díaz Castro*

Xaquín Campo Freire

casa natal do poeta Díaz Castro

Cen anos. Dezanove de febreiro de 1914. Nace o poeta.

Foi o comezo do tempo un berro de sede dende a lus.

O Tempo é a categoría. A categoría existencial na súa mente e corazón, que el escribe sempre en maiúscula. O Tempo, era, como para Penélope, como para Rosalía, (“*Tecín soía a miña tea*”), algo esencial para el e para a Galiza.

O río está deitado coma un boi remoendo

e o Tempo non sei que anda rente del remexendo.

Gañarlle tempo ao Tempo para non perdermos o obxectivo. Resistir para esperar. Tecer polo día e destecer pola noite. E os tempos serán chegados.

O Tempo vai medido e tecido polas festas: A Pascua nos Vilares. O san Alberte e A Pastoriza. O san Xoán en Guitiriz. San Roque en Parga. O Quince de Agosto en Bascuas. O Carmio no Buriz. O Rosario en Baamonde. E as feiras de Parga. Eran os marcadores do tempo no Tempo para aquela sociedade, pobre e sufridora nunha posguerra miserenta. E o Nadal e o Antroido. E as tascas e as fías do liño. E as esfollas e os magostos.

Un paso adiante e outro atrás, Galiza!

Para mediren os tempos, para encheren os tempos, para crearen vida nos tempos e cos tempos e así celebrar a resistencia e para non perder o sentido do nós. Porque precisamente na desgraza é cando máis cómpren as festas do colectivo e para o colectivo.

O Tempo medido tamén polos orballos. E a terra.

Ei, Terra Verde e Mar de Orballo,

polpa dorida se as hai!

Agardar que o tempo desorballes polo verán para facer a seitura, ou, xa segadas, as searas e os prados para os labo-

res da terra e facer nas leiras as diversas labrantías. Ou no monte, para cavar, queimar e sementar. E tamén para as merendas das festas.

Aran os bois, pola outonía.

Terra sucada, poema de cen versos na outonía!

Orballa na cal, no escuro camiño de tantas vidas ...

Vaise enterrando suco a suco o Outono.

E chove. Xa no inverno, reducidos ao doméstico.

Chora a terra desterrada,

terra arada, nai perdida.

E volve a primavera. ***E así, Galiza, a tea dos teus ollos se espreguiza,*** pasando e consumíndose na espera: ***Xesús María!*** Na espera dunha esperanza de que cambiarán os tempos.

Quero morrer de música nunha tarde de pinos.

E o tres de outubro de 1990 o poeta bota a andar na procura do Tempo definitivo. O seu vivir o tempo sempre foi un desacougo existencial cara ao Alén, persoal e colectivo, coma Penélope, coma Rosalía, coma a Galiza.

Traguerán os camiños algún día a xente que levaron.

Que o sol siga o seu rego deica o mesmo cadullo,

a derradeira rella do tempo en carne viva,

que os paxaros non calen no oco quente da tarde,

que non paren os bois de remoer?”

Pois,

desorballando os prados como sono,

o Tempo vai de Parga Á Pastoriza.

O noso taboleiro Encontro de solidariedade rural

Manuel Regal Ledo

Con este lema, o sábado -5 de abril- celebraremos en Santiago de Compostela un encontro moi especial, orientado a facer un exercicio de discernimento sobre a situación actual que está vivindo o mundo rural galego, tanto a nivel social, económico, laboral, como tamén a nivel eclesial.

Quen promove o encontro.

Quen estamos promovendo isto somos por unha banda as Comunidades de Relixiosas rurais, e, pola outra, os grupos do Movemento Rural, unhas e outros espallados por diferentes lugares do medio rural en Galicia. Desde os tempos posteriores ao Concilio Vaticano II, e coma un froito do mesmo, diversas Congregacións Relixiosas fóronse instalando no medio rural, por ser este un medio especialmente necesitado dun acompañamento evanxelizador; a súa presenza persiste ata o día de hoxe en número considerable. Paralelamente, polas mesmas datas, con altos e baixos, fóronse creando grupos de crentes rurais que se enmarcaron na forma de vivir e transmitir a fe propia do Movemento Rural Cristián.

Ambas realidades, a das Comunidades de Relixiosas rurais e a dos grupos do MR, aínda que son independentes entre si, coinciden, con todo, nos seus obxectivos e mesmo en bastantes das súas formas de traballo. Valorar o medio

rural, coma un lugar de vida digno, de convivencia fraterna, de experiencia de liberación evanxélica; traballar en diferentes ámbitos sociais e eclesiais para que iso sexa posible; integrar fe e vida, vida e fe; escoitar e obedecer a voz de Deus que se fai oír no medio de todas estas realidades. Traballar, orar, xuntarse, reflexionar, actuar.

Preocúpanos o rural.

Esta presenza continuada no medio rural tennos permitido ir vendo como se van debilitando as estruturas que conforman a vida e a convivencia rural. O signo máis expresivo desa debilidade é o envellecemento da poboación rural, cousa que pon en serio suspense a permanencia de casas, de lugares, de parroquias, de poboacións do medio rural. É cuestión de vida ou morte, en todo caso, dun fu-

**Vencéllanos o medio rural,
coma un lugar de vida digno,
de convivencia fraterna, de
experiencia de liberación
evanxélica.**

turo moi diferente. Ante este feito pensamos que non podemos quedar indiferentes, e, aínda que xa en repetidas ocasións nos temos deixado interpelar por esta realidade, queremos nesta ocasión pararnos con calma para iniciar un período de reflexión e de actuación consecuente.

Algo semellante sucede coa evanxelización das pequenas poboacións e aldeas rurais. A escaseza de xente e de clero, o envellecemento do mesmo, está empuxando unha dinámica que nos parece pobre e empobrecedora, consistente en ir retirando a presenza sacerdotal das parroquias, e, como no modelo da Igrexa tradicional o cura éo todo e sen cura non se dá ningún traballo evanxelizador, isto

O noso taboleiro

Encontro de solidariedade rural

Manuel Regal Ledo

leva irremediabilmente a un abandono de toda presenza evanxelizadora. Tamén nisto estamos nun momento de vida ou morte. Tampouco perante isto podemos quedar de brazos cruzados. Por iso organizamos este Encontro de Solidariedade Rural, ao que estamos invitando a calquera persoa, crente ou non crente, que sexa sensible a estas realidades e teña vontade de colaborar coa súa experiencia, coa súa palabra, coa súa reflexión, coa súa acción.

Onde nos xuntamos e como imos traballar.

O encontro terá lugar en Santiago de Compostela, dará comezo ás 9,30 da mañá, e desenvolverase desta maneira: despois das palabras de acollida, alguén comentará o sentido do Encontro. A continuación farase un breve percorrido histórico do mundo rural en Galicia para pararse a analizar con máis detalle as claves fundamentais do momento presente. Feito este traballo, os asistentes, en breves intervencións de 5-10 minutos, poderán presentar o grupo que representan, o traballo que realizan no mundo rural, as súas perspectivas, etc. Despois haberá un espazo para traballarmos en grupos pequenos, buscando aqueles dous,

tres, catro aspectos fundamentais da realidade rural que consideremos importante apoiar, defender, promover. Xa pola tarde, poñeremos en común eses aspectos reflexionados e intentaremos arrexuntar e concretar as accións coas que levar a cabo ese traballo de apoio e promoción. Pecharemos todo cunha celebración agradecida, festiva, sentida, animadora.

Estamos convencidos de que unha xornada de encontro non resolve nada. Pero tamén o estamos de que é necesaria para iniciar unha posible nova etapa na que desenvolver a nosa presenza no mundo rural con novas perspectivas, con novas unións, con novos bríos.

O envellecemento do rural pon en serio suspense a permanencia de casas, lugares e parroquias.

Para te poñeres en contacto connosco.

Se tes interese neste Encontro, podes poñerte en contacto connosco a través de:

- Correo-e: encontrorural@yahoo.es
- Teléfono: 636366825 (Alicia), ou 982508237 / 669607675 (Manolo)
- Enderezo postal: Ponte Roxal, 2, Candia, 27730 - Abadín (Lugo)

A ser posible, contacta antes do 1 de marzo próximo. Darávos información detallada de todo o referente ao encontro e da vosa posible participación nel.

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓNS EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓNS: Apdo. 296 - 15704 Santiago de Compostela. Telf.: 628 416 644 / subscripcións@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 25 Euros. de Apoio: 40 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: TallerDD (Ninfa, Riveiro, Martínez)

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: TÓRCULO Artes Gráficas

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

FEITO EN PAPEL RECICLADO

Boa Nova

A CLAVE

Para alumear o camiño

O relato da transfiguración sitúanos ante un tipo de texto que desde a nosa mentalidade é difícil de comprender. A razón fundamental é que sitúa a mensaxe nunhas categorías relixiosas e culturais moi afastadas da nosa mentalidade. A narración non está querendo presentar un feito histórico, senón unha experiencia. Unha experiencia que quere ser alento para fe dos discípulos e discípulas, que non sempre poden acoller con audacia un seguimento de Xesús que pasa pola cruz.

A construción da escena ten moi presente os modos de presentar a experiencia relixiosa no Antigo Testamento, especialmente as teofanías, que poñen a forza no extraordinario do acontecemento utilizando imaxes que introducen no ámbito do sagrado (monte, voz do ceo, etc.). Ademais evoca pasaxes e figuras significativas para a tradición do mesianismo xudeu (Moisés, Elías, o rei mesiánico, etc.). Coa articulación de todos eses elementos a escena quere comunicar unha realidade fonda: Xesús é, a pesar das aparencias, a palabra definitiva de Deus. O fracaso que os/as compañeiros/as do mestre han de experimentar en Xerusalén e as dificultades que despois as comunidades, como a de Mateo viven no cotiá non han de destruír a súa esperanza, pois a utopía que visibiliza a transfiguración ha de alumear o seu camiño. E como non, tamén o noso.

Carme Soto

A PALABRA

DOMINGO 16 DE MARZO. II DE CORESMA A PALABRA. Mt 7, 1-9

Naquel tempo, levou Xesús consigo a Pedro, a Santiago e a Xoán seu irmán, e subiu con eles sós a un monte alto. Alí transfigurouse diante deles; o seu rostro resplandecía coma o sol; e os seus vestidos viraron brancos coma a luz. Nisto aparecéuselles Moisés e tamén Elías, que estaban falando con el. Pedro colleu a palabra e díxolle a Xesús: "Señor, que bo sería ficarmos aquí! Queres que faga aquí tres tendas, unha para ti, outra para Moisés e outra para Elías?". Aínda el estaba falando, cando apareceu unha nube luminosa que os cubriu; e ouviuse unha voz que dende a nube dicía: "Este é o meu Fillo benquerido, o que me complace; escoitádeo". Ao escoitaren isto, os discípulos caeron debrazados, cheos de temor. Xesús, achegándose, tocounos e díxolles: "Erguédevos, non teñades medo!". Levantando os ollos, non viron a ninguén fóra de Xesús. Cando baixaban do monte, Xesús encargoulles: "Non lle faledes desta visión a ninguén, até que o Fillo do Home resucite de entre os mortos".

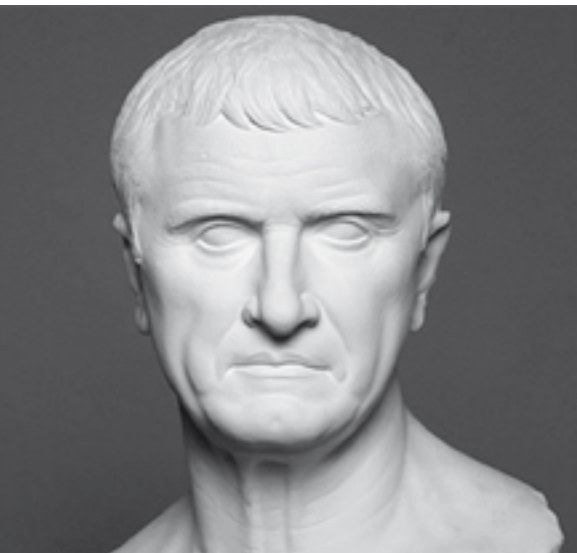
O ECO

Estase a crear o "Mercado Social Galego", unha rede de producións de bens e servizos, distribución, consumo e aprendizaxe común, que funciona con criterios éticos, democráticos, ecolóxicos e solidarios. Lémbrame, coas distancias propias, á experiencia de Redes Cristiás. Son espazos de encontro onde descubres experiencias impresionantes, que fan presente iso que chamamos "Reino". Aínda que é resultado dunha demanda realmente sentida, unha vez postas en marcha un é consciente da dificultade para ir creando esas redes, de conseguir unha implicación activa de aquelas persoas que reclamaban a súa creación. Construímos unha cooperativa, ou crearmos unha comunidade eclesial de base, podería se equiparar a subirmos unha alta montaña e unha vez chegados arriba, gozar de aquilo que conseguimos. "Que bo sería quedámonos aquí!", gozar cos nosos éxitos, mesmo coas nosas eivas, que son nosas. Mais sempre hai algo máis: sabémolo, non podemos ficar no alto, debemos descender. E alá, embaixo, agarda Xerusalén.

J. A. Martínez

Falando da lingua

Lidia e Valentina

Craso erro! Afirmación rotunda. Non dá pé a ningunha oportunidade de réplica. Sabedes de onde vén esta expresión? Pois xa ten máis de 2000 anos. Marco Licinio Craso foi un xeneral romano que cometeu un erro tremendo nunha batalla, que incluso o levou á morte. De aí se considera que vén o “craso erro”. O caso é que o seu étimo é *crassum*, que significa gordo. Quizais unha cousa estea relacionada coa outra e a razón de ser estea en que daquela os romanos nobres tiñan tres nomes, a *tria nomina*, onde o primeiro nome (*nomen*) era o nome de pía, o segundo (*praenomen*) era o apelido da familia e o terceiro (*cognomen*) era o apelido que unha rama da familia adquiría como sobrenome, e nesta ocasión estaría relacionado con que o primeiro da familia que recibiu este mote tería algúns quilos de máis. Así, cando dicimos que cometemos un craso erro, unha crasa equivocación, estamos a dicir que cometemos un erro gordo, que metemos o zoco, ou a zoca, ata o pescozo, ou que metemos os pés polas mans, ou o pé na argola, ou os pés

polas mangas, en resumo, e xa dun modo vulgar, que quizais non proceda neste contexto, e que quizais nos leve a cometer tamén un erro craso, que a cagamos ben cagada...

E craso erro se coou na portada da última *Irimia!!* A ver a quen lle botamos as culpas desta volta. A quen máis lle caen é ó maquetador, pero parécenos un pouco complicado de máis... Se cadra el nesta ocasión pouco tivo que ver na “*Reinserción para as persoas présas*”. Manda forza! Que conste en acta que se coou, que todos e todas sabemos que “presa”, adxectivo, e sinónimo de “encadeada”, non leva acento gráfico en galego; quen si a leva é o substantivo “présa” (sinónimo de “apuro”: *Teño présa*, e mais de “apresuramento: *Fíxoo con présa*. Tanto “presa” como “présa” forman parte do grupo de termos con til diacrítico, dos que xa falamos unha chea de veces, pero, visto o visto, non estará de máis darlle unha voltinha nos próximos números...

E aí quedamos, medidas xa de cheo na coresma.

O Fachineiro da educación

Manipulacións

Eu son o que son (ou o que serei, mellor en futuro, como nos di Pepe Chao). E son, esencialmente, o que aprendín ou o que me ensinaron. Por iso está convencido o fachineiro de que o que realmente nos fai libres é a verdade educativa. Non só esa que nos ensina a escribir un texto ou resolver un problema, senón a que nos axuda a estar vivos no mundo e non pasarmos por el como pasa un grelo. Nestes días nos que os estudantes se manifestaban contra os recortes en educación lembrábase o fachineiro de dúas novas da mesma semana. Nunha o titular dicíanos que o 25% dos estadounidenses ignora que a terra xira arredor do sol (claro, con eses vimbios

xa podes dicir que o eixe do mal está formado por Corea do Norte, Coirós e Boisaca que che han votar igual); na outra, en Cabo Verde, a ministra de Facenda, ante unha proxección económica Unión Europea que non era do seu agrado, resumiu que se trataba dun “acto de bruxería” por diciren cousas que aínda non pasaron. E ao mellor non lle falta razón, porque os homes de negro algo de raro teñen, pero para min que falaba á maioría dos seus votantes, que nunca han decatarse de que os están manipulando. Aínda que só sexa para sabermos poñerlle rostro ao noso ladrón, paga a pena loitar pola educación..

A.Q.